

РУСЛАНИ

Виходять у Львові щодня крім неділь і руских свят о 5½ год пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслани» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Галсманна.

Руккописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошена авіційні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подлики і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Передплата

за «РУСЛАНА» вивозять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
вг. місяць 170 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 16 сот.

Знищенє самостійності Фінляндії.

(X) Північний велит систематично заневолює і нищить самостійні організми, які попали ся під єго важку керму. Давно вже, як втратили свою самостійність Казанське й Астраханське царство, знищено відтак автономію України, прийшла опісля черга на Польщу, а наостанку забрав ся північний велит і до Фінляндії. Цеголку до цеголки прикладала Росія до сеї кріпости, в якій мала згинути самостійність фінляндского народу. Протягом років виходили з Петербурга укази за указами, без огляду на запоручені і записяжені свободи і привілеї і зносили частину по частині з фінляндскої конституції. А вжеж вінцем усіх тих указів і московскої насилї є іменованє указом царским з 26. марца Генерал-губернатора Бобрікова, чим віднято Фінляндії останок єї самостійности. Супроти безлічи насильств і заневолєня треба чудувати ся невичерпаний терпеливости удалого народу, який при всім тим не дасть ся зіпхнути з законного шляху і обмежає ся лише до страдального опору. Сей страдальний опір спершу не дуже відчували московські гнобителі, позаяк уміли се вихисновувати. Але инакше склали ся справи, коли сей страдальний опір перекинув ся на військове поле і протягом останних двох років лише незначний процент обовязаних до побору явив ся до бранки. Сю недостачу відчула Росія дуже значно. Задлятого Росія тепер рішила ся на згаданє в горі насильство. Бобрікова іменовано генерал-губернатором з диктаторскою владою, а петербурське правительство знегло крім того російські закони, які доси обовязували і в Фінляндії.

Але не досить того, що тепер видано Фінляндію на ласку і недласку диктаторови, нищать тепер усі добродійні інституції фінляндські. «Правительственный Вѣстникъ» звичає, що цар Микола 1. (14.) цвітня застановить діяльність окремого «комітету для збираня складок для нуждаючих ся в Фінляндії» заведений при фінляндским секретаряції державним в грудні 1902 р. Супроти такого гнобителства нічого дивного, що в рознучливім опорі фінляндский нарід хватає ся останнього способу і утікає в світ за очи.

Виселєне захоплює широкі круги, а тепер звичають, що 30.000 Фінляндців старає ся о переселєнє до південної Африки. Наколи диктатура там потриває якийсь час з питомою її строгостю, то небавом Фінляндія втратить своє тубильне населєнє у великій часті.

Високий рівень українства а нова ера.

(Відповідь д. М. Павликови).

(Дальше).

Д. М. Павлик невдоволеній тим, що Наук Товариство ім. Шевченка дістає лише 19.000 К, підмоги, бо се на єго думку за дрібна квота в порівнянню з тим, що ми платимо державі і краєви і з тим, що дістають Поляки на Академію наук, та й та підмога завдає більше клопоту Товариству і мені, ніж оно варте!

Я-ж не кажу, що та підмога вельми значна і що Товариству не потреба бї більшої; навпаки і в соїм і в радї державній змагаю до того, щоби она була більша і треба признати, що поепенно она зросла і зростає. Але тоді, коли Товариство не тільки не мало ніякої підмоги, а було в довгах, то не тільки ніхто на се нічого не казав, але ніхто не змагав до ввєднаня якої небудь краєвої або державної підмоги; а тепер-же коли она є, то більше з нею клопоту, ніж оно варте. Се справді чудна логіка!

Тай науковим рівнем роботи Товариства ім. Шевченка невдоволеній д. Павлик, а іменно науковою безідейностю, а також не радо бачить се, що ми покликаємо ся на свідочтва Пипіна, Брікнера, Ягіча про значінє наших наукових змагань. Він невдоволеній навіть тими успіхам, які осягають «усякі Пипіни, Ягічі, Брікнери і т. д.», а домагає ся того високого рівня, якого бажає нашій науці Драгоманів в звязі з широкими культурними інтересами людскости. Дялятого і не рад д. Павлик, що змаганя нашої інтелігенції, навіть наймолодшого покоління, ідуть до продукования «інтелігентних» консументів в народній праці — попів, адвокатів і т. д. і бажає, щоби ми кинули ся «на дороги продуктивні».

Се дуже гарно покласти собі високу межу, високий рівень і до того змагати, але сему нова ера зовсім не тільки не стояла в дорозі, а навпаки присворювала засобів, щоби наблизити ся до сеї мети. Однак д. Павлик забуває при тим, що так як в природі нема скоків, так і в розвитку народу і в розвитку літератури й науки мусить все відбувати ся поепенно. Рим не відразу став могутною світовою державою а виріс поепенно. Отже й від Наукового Товариства ім. Шевченка не можна вимагати ніяких чудес, оно робить се, що серед даних обставин спроможнє зробити і ми можемо радіти тим, що про него заговорили такі Пипіни, Ягічі, Брікнери і т. д., а були-б вельми раді, колиб Наук. Товариство дійшло хочби до того, чоґо досягають Пипіни, Ягічі, Брікнери, тоді вже запевнили-б ми Товариству європейский науковий рівень і становище та повагу Академії Наук.

А так само справа має ся і з рускою інтелігенцією. Чи ж сему противна нова ера, щоби ми мали справдешних учених, більше справдешних великих письменників, щоби ми кинули ся на дороги продуктивні, а не обмежали ся лише до т. зв. Brodstudium? Але треба тямити, що продукція там має радню, де для неї найдуть ся консументи. Нехай би не знати який

емкий і справний фабрикант оснував фабрику для руского народу таких виробів, яких він не уживав або не потребує, мусів би збанкрутувати. Так само дів ся і з умовою продукцією. Ужеж і справозданє Наук. Товариства ім. Шевченка вказує на те, що наукові виданя слабо ще розходять ся, літературні також не так дуже, значить, не відчуває суспільність ще потреби, бо ще не такі то дуже давні часи, коли сусід прїхавши до сусіда, а побачивши на єго столі Шематизм єпархїальний і Временник, кликнув: «го, го! отче сусідо, як бачу, ви починаєте бавити ся в літературу!» а кілько й нині є т. зв. інтелігентів, які вдоволяють ся лише політичною часописою предплаченою, або дуже часто позиченою?!

Коли отже д. Павлик так високопарно буєє за науковим рівнем в розуміню Драгоманова, що навіть робота Наук. Товариства ім. Шевченка видає ся єму безідейною, то нічоґо дивного, що він не вдоволеній ані новозаснованими заходами нової єри рускими гімназіями, ані новими катедрами університетскими, бо се по єго думці «велика мордовня молодіжи — фізична і духовна». Не буду сєго перечити, мовби наші народні, середні школи й університети не мали хиб, але щож тому винна «нова ера», боґ не єї компетенція — реформа шкіл і научуваня.

Коли була лише академічна гімназія рускою, тоді зазначувано все, що се одивок на весь світ руска гімназія; колиж поепенно повстало три нові рускі гімназії, а дасть Бог буде й більше переґодом, то се знов не має значіня, бо се змаганє чисто формальне! А так само невдоволеній д. Павлик новими катедрами університетскими, а бажає «катедри історії технічного поступу, історії релігії» і т. п. Чи се не виглядає на утопію?!

(Дальше буде).

З бразилійскої України.

Знаменно є статя в ч. 2. курітбского Robotnik-a, на яку п. С. Петрицкий покликуював ся в наведеній вже нами статі. Носить она заголовок: «Sprawy ruskie i wiec polski», а авторство єї приписує п. Квасинський також п. «делєгатови». Навязуючи до того факту, що о. Хмилевский прїхав до Курітби, автор статі стверджує, що курітбські Русини здобули ся на власну церковню, але заразом висказує сумнів, що курітбські Русини не є в можности удержати постійного свьашченка. Автор очевидячки і рад би, щоби свьашчєник не прїїздив, бо уважає з поставленем каплиці церковну організацію покінченою, кажучи:

«По відданю «що є Боже» — Богови» прїїшла черга і на інші справи, які обходять цілий руский загал. Случило ся, що в самий раз на час покінченя нової церковї, надїхав делеґат львівского товариства «Oświata» пан Стефан Петрицкий (котрий зараз виступив проти покінченя — Кв.). Зараз після прїїзду запрятав ся живо сей делеґат біля основаня якогось руского товариства, щоби потім, створивши єдність(?), зачати працювати над просвьітою. З початку

Ліцитації в Публичній Галі аукційній, Львів, пасаґ Миколая, будуть відбувати ся постійно два рази в тижни все о 4. год. пополудня, а іменно: в понєділки на образи, дороґоцінності, меблі, дивани, фортепьяни, повози і взагалі твори штуки; в четверги на гардеробу, господарські урядженя, машини до шитя та інші дешєві предмети до щоденного ужитку. Списи приватих річій на ліцитацію будуть виставлені найпізнійше 2 дни перед ліцитацією у вікнах Галі, а на жаданє за малою оплатою можуть бути прислані. Вистава отворена щодень від 3. до 8½ год. попол., а в свьята від 9. до 12. год. в полуднє. — Бюро отворене для приватя річій і виплат від 9. до 12½ год. в полуднє. 27(25—?)

ішло се трохи куляво, бо вийшли якісь непорозуміння і взаємні зависти, але врешті витревалість зробила своє і основано нове товариство. Понеже перша гадка вийшла від львівського товариства, а тутешні є немов би сго дитятем, тож названо сю дитину іменем матері: «Просвіта» (Oświata). Львокаль винаймлено при улиці Serrito Nr. 82. До «Просвіти» записало ся вже стільки членів, що на балю(!), який справлено в неділю 16. с. м., бавило ся охочо до год. 3. рано звиш сто осіб. Межи запрошеними находило ся також дуже багато поляків.

«Просвіта» поставила собі як ціль свого естования, — створене єдності і ширене освіти основою народних шкіл та читальнів. Як ми вже згадали — в Куритибі є дуже мало Русинів, бо не знати, чи більше над 800 — отже також «Просвіта» постановила собі бути першою іскоркою, яка має розширити полумінє межи всіми країнами в Парані.

В сій цілі рішено скликати велике віче депутатів з усіх кольоній, щоби спільно нарадити ся над справами, які обходять цілий загал. Се віче мало відбутися в день св. Николая в грудні с. р., але в останній хвилі змінено сю постанову, бо — отсе слова, за яких заміщено просив нас вічевий комітет (нового комітету не було, а кілька людей, прибраних п. Петр. не становить єще вічевого «комітету» і їх самовільне виступлене не має жадного впливу між паранськими Русинами. — Квасивський).

«Вічевий комітет» ухвалив дня 9. с. м., щоби нараду руских делегатів відложити, а то головно з сеї причини (?!), що і з польскої сторони накликують до віча; отже приходить нам на гадку, що було би се пожаданою річю (?), щоби оба віча відбули ся в однім часі і щоби випрацювано спільний меморіял до конгресу і т. п. Русини вправді мають радити над своїми спеціальними справами, як пр. над церковною справою, над справою видавництва рускої газети — однак маємо багато спільних справ, які повинні лучити оба побратимчі народи, коли лише хочемо, щоби наша праця була успішною і видатною».

«Мусимо горячо похвалити сю постанову вічевого комітету, бо по правді то з винятком деяких річій (!) — всі інші наші потреби є спільні. В єдності лежить сила, а сю силу добудемо не тоді, коли кождий на свою руку буде працювати, але тоді, сль згадаємо, що одна нелька нас викормила і що Поляки з Русинами завсідги повинні бути братами!

«В останніх часах вийшли в Галичині непорозуміння між тими братами. Хто там більше винен — чи Поляки, чи Русини — сего навіть не хочемо знати (?). Здає ся нам, що мудрий

ший буде сей, хто перший признасть собі вину, але тимчасом ту в Парані нас не обходять вічо галицкі колотнечі і не повинні обходити. Ми цікаві зі старого краю лише добрих вісток, бо злих маємо досить своїх. Тут, хвалити Бога, жили Поляки з Русинами від початку в згоді і нехай би радше марне згинув такий, що сю сьвяту згоду захотів би покусувати. (Не знати, чого пожелав би сей миролюб такому, що заколотив згоду між самими Русинами? — Кв.). Памятаймо завсідги всі про те, що єдність і згода, се такі сили, що їх нічо на світї не повалить!»

Вкінці для повної ілюстрації діяльності п. Петрицького, подаємо ось яку нотатку з тижж Robotnik-a: «Заряд руского товариства «Просвіта» повідомлює всіх крайнів, рівно Русинів як і Поляків, що в сю суботу с. в 10. с. м. відбуде ся в льокалю товариства при ул. Serrito ч. 82 забава з танцями, на яку не будуть розсилати ся окремі запрошенія, але отсим запрошує ся всіх Пов. родимців разом з родинами о ласкаву, як найчисленнійшу участь. Вступ для мужцн вносить 1 мільрейс; жєнщини вступу не платять».

Н О В И Н К И.

— Календар. Ві вторник: руско-кат. Марієгивет.; рим.-кат. Валеріана. — В среду: руско-кат. Тита преподоб.; рим.-кат. Людвика, Анаст.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні кварталу просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглостий, бо будемо приневолені застановити довжникам дальшу висилку часописи.

— Про стан здоровя ВПреосв. Митрополита Шептицького, перебуваючого тепер в Неврі, одержуємо отєї інформації від д-ра Евгєна Озаркевича, цієля листу надісланого єму з Неврі: ВПреосв. Митрополит має ся зглядно дуже добре. Лагідне підсонє полудня виливає корисно на прибуток сил, так що Владика піхотою відбуває що дня навіть довші прогульки. По Великодни має Владика виїхати на постійний побут до місцевости Льоврано, бо в Неврі почали падати дощі. Час повороту ВПреосв. Митрополита до Галичини не означений.

— 3 Наук. Товариства ім. Шевченка. Засіданє історично-філософичної секції відбуде ся ві вторник дня 14. с. м. о 5. год. На дневнім порядку: 1) З. Кузеля: Нові праці про початки Славянства. 2) А. Крушельницький: 3 дневника гр.-кат. пароха 1848—1850. pp. 3) Уконституоває секції і біжучі справи.

— Порядок богослужєнь у Великім тижни в церкві ОО. Василян у Львові (ул. Жовківска 36). В понеділок, вторник і среду рано о 9. год. Служба Божа Пржедєосвященых Дарів.

В четвер о 9. год. сьпівана Служба Б. св. Василия в Вечірєю; вечером о 7. год. Страсти. В пятницю рано о 8. год. Царєкі Часи, о 11. год. Вечірня, заложєне Плащєницї і наука; вечером о год. 5¼ надгробна Утрєня; о 7. год. відсьпівє хор питомців дух. семинаріє отєї страстї псалми: 1) Бортнянський: Благообразний Йосиф. 2) Бортнянський: Вскую пржекорбна єси, Ков. XXXIII. 3) Рудковський: Яко овца. 4) Копко: Благообразний Йосиф. 5) Бортнянський: Гласом моїм, Ков. XXVII.

В суботу о 9. год. Служба Божа св. Василия з Вечірєю, вечером о 7. год. Утрєня св. Воскрєсенія (ресурекция).

В неділю Служби Божї читані о годинах: 5, 6, 7; торжєственна Служба Б. о 8. год.; Вечірня в наукою о год. 5. вечером.

— 3 Руского Товариства педагогичного. В перших трєх місяцях с. р. прийато 80 нових членів. Внесєно поданя до намієництва в справі заложєнєя філії в Бережанах і Залїцкаках. Майже всі філії з винятком перемискої, розвивають успішну діяльність на поди шкільництва, закладаючи бурси і інституції, уряджуючи відчити і забави, вкінці основуючи кружки педагогичні. Всеж таки треба зазначити, що суспільність наша за мало оцінює змаганя Товариства і досить нечисленно вписує ся в члєни. Інші народи уміють без порівнаня більше попитати морально і матеріально працю своїх товариств педагогичних. На примір нехай послужать Німці зі своїми Schulvereine-ами і Поляки з Towarzystw-ом szkoły ludowej. А прецінь в нашім житю народнім Товариство педагогичне доперва начало свою роботу; нема нам чим пишатися або на такі успіхи великі показувати і з сеї причини руки закладати. Нам треба тепер, коли добиваємо ся нових шкіл народних, видільових, середних і університету, прийти в поміч Товариству педагогичному і єго філіям як найчисленнійшими жертвами, нам треба сотками і тисячами вступати в члєни Товариства, підписати єго видавництва і часописи і в сеї спосіб поставити Товариство на власні ноги і сили так, щоби оно могло і без субвенцій свою високу задачу сповняти. Вправді зросло сєго року число передплатників «Дзвінка» о 130, а «Учителя» о 30, но всеж то число незначне, так, що Товариство не може вирівнати своїх недоборів в друкарні. — З сеї причини звертаєсь Виділ Товариства педагогичного до загалу нашої суспільности, до всіх кругів і клас з просьбою і зазивом, щоби всі народовці не забували при ніякій нагоді, при торжєствах і забавах о своїм Товаристві педагогичнім, щоби вступали громадно в члєни, прєнємерували в далеко більшим числі часопися Товариства і причиняли ся до розповсюдженя видавництв єго. Нехайже в кождім рускім домі, в кождій родині находять ся члєни Товариства, одна з часописий і бібліотека для молодежи видавані заходом Товариства педагогичного. Всякі вкладки, замовленя і датки належить присилати на адресу касєра, ул. Кльоппича 7.—За Виділ Тов-а педаг.: А. Алиєвський.

— 3 товариства «Труд». Отєм маємо честь повідомити, що з днем 1. цьвітня 1903 відкрито в льокалях нашого товариства у Львові (Ринок ч. 39, І. пов.) сальон мод під управою

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Дальше).

Страшне, єдинодушне і одчаєнне було те повстанє. В 1840. році потерпіли Москалі величєзні страти. Малочисленні залоги замочків, заскочені ополченєм Шаміля, повисаджували себе враз з побідним врагом у воздуху. Фанатизм релігійний магометав, азияцка віра в Кізмет (призначєне) діяла чудеса, але і стрітила ся з московским послухом властям і з християнским підчиненєм себе волї Вишняго. Огонь з водою вступили в борбу.

По людскому горю, по людских трупах виїхала і загремїла на весь світ колєсниця слави володарів землі.

Шаміль лїкував; а цар сердив ся на своїх управляючих Кавказом генералів, що довели племена Гірєскі до повстаня і до ослабленя московської власти в Дагєстані.

Воєнний міністер Чернинів приїхав в 1842. р. на Кавказ, щоби виразити управі краю царске невдоволенє: «Ви хочете чинів і христів і пуджаєте нас верховинцями; а вони народ благородний. То «лицарі-палядіни» чаром дивним задержавші ся аж у наші часи. Не оружием, а любовою і ласкою треба їх приєднувати для Росії».

В наслідок того виговора піїшлв і інші

способи в зносинах з верховинами Кавказа. Почали роздавати медалі і гроші повним жменям, звербовано кавказку лайбгвардию і кінну черкєску дивізію — придумано цілий ряд культурних та економічних заведєнь. Кавказці відотхнули і почали вже годити ся на владцтво Росії, але Чернинів покусав сам діло. Наслухавши ся оповідань о лицарскости таких збойників як на пр. Хогбар, що палєвий на стосі сьпівав собі на муках свій страшний некрольог, і побачивши в кавказких героях Марлієвского і Лєрмонтова матеріал, з якого би мож зліпити щось чудно удалого для Росії, перегаздав поблажливостю.

Єму жаль стало тих жінок і дітїй, що з кинджалом в руці гинули на порогєх своїх нужденних піднебєсних сакєль і він позалишував многі замочки, стягнув більшу часть війска з Дагєстана і як найострійше заборонив дразнити чим небудь Шаміля і єго набїв, а повелїв Москалям і власти старати ся о згоді і приязнь повставших племен.

Однак всі ті гуманні міри узяли верховинці за признаки слабосильности Росії і готовили ся до ще дужшого бою, використовуючи лагідність властїй на свій хосєн.

В р. 1843. задумали Чечєнці піддати ся Росії і післали до Шаміля депутацію з заявленєм, що не годні довше видержати воєнних бід і постановили здати ся на ласку-нєласку царя.

Депутація не мала сьмілости сказати сєго Шамілеви і попросила о те єго старєньку матір. Другого дня скликав Шаміль своїх на-

бїв (воєнних старостів) і окружений муртазігєтєми, то є гвардиєю, станув посеред великого здвига мїрїдїв і обїзвав ся до Чечєнців: «Іду в мечєт і буду там молити ся не ївши — не пивши так довго, поки Алланє наустить мене: що діяти?... а ви стійте наоколо і помагайте менї своїми молитвами».

Сказавши те, увійшов в сьвятиню і велїв за собою на ключ замкнути двері.

Проїшов день, пройшов і другий, а Шаміль не являв ся. Доперва трєтого дня вийшов він блїдий, заморєний голодом з мечєтї і гробовим голосом прорїк до затєрляючих зі страху народів: «Алла наказує менї, щоби я першому, хто лише оздачі заговорить, велїв дати сто палок, перед всіми вами. Горе менї, горе!... тим першим слабодухом була моя мати, а повелїє Бога мусить виновити ся».

І взяли муртазігєти Шамілеву маму повід сили і розклали єї на перзидському коврі і серед — волосє підїймаючого — страху всего здвигу розпочала ся екзекуція.

За пьтїм ударом зімїла бідна мати грізного великого імама, а він приступив до неї і візвав піднявши очи на небо: «Алла, Алла! прочі, удари позволь менї прийняти на себе!... а ви — додав звернувши ся до катів — бийте мене з усієї сили, коли не хочєте зажити смертї!»

І видержав великий іман Дагєстана 95 тяжких ударів і вставши обїзвав ся мрачно до Чечєнців: «Ідіть домів і розкажіть всім, що ви ту бачили і чули».

власницька концесійована школа моднярства, звана з своїх гарних та солідних виробів моднярських п. Анни з Єсерів Григоровичевої. Завданям нашим буде як найсовісніше услужити нашим П. Т. Гостям капелюхами найновішого париского фасону в солідній і гарній викінченню по цінах найприступніших. Просимо відвідати наш салюон мод, а надіємо ся, що численними закупнами наших виробів піддержите се перше руске підприємство наше. Замовлення письменні залагоджує ся відвотною поштою. — *Дирекція.*

— **Іменованя.** Дирекція пошти і телеграфів іменовувала почтмайстрами: в Заболотцях Алексе Гарду, в Мільниці Ник. Добрянського, в Тарноруді Едв. Вайса, в Романові Ванду Розвадовску, в Ясеневі коло Золочева Йос. Крупку, в Гійчу Альфр. Шанцера, в Двернику Кар. Костюкову, в Липках завязаних Ол. Козакевича, в Манастири Брон. Травчиньску, в Библі Фр. Петлицкого, в Мшані коло Баргатово Мар. Ляховску, в Хотилобі Мих. Мартиневича, в Адамівці Анну Островску, в Буці Ол. Гамерску, в Ясінці Вікт. Круликовського, в Луковиці Казим. Рудницького, в Ковюхах Леоп. Вальчевського, в Курянах Стан. Макогоньску, в Улючи Вікт. Подер, в Могильниці Вільг. Земьянську, в Сурохові Володисл. Шидловського.

— **Іспити з жіночих ручних робіт** розпочнуть ся в учительській муж. семінарії в Станіславові дня 11. мая с. р. Поданя, заосмотрені в приписані документи, належить вносити до дирекції семінарії найдалше до 1. мая.

— **Затьма місяця.** Заповіджена зьвіздарями на суботу в ночи повна затьма місяця заінтересувала не лише самих зьвіздарів, котрі певно очі собі позривали при далековидах. У Львові бодай, горячково ждали затьми і незьвіздарі, а свідчив про се оживлений рух на улицах і світла в вікнах, звернених до полудня. В суботу вечером темні хмари заслонили весь небо-склон і закривали місяць до 10. години. Пізніше небо випогодило ся, а лише хвилями місяць заходив за хмари. Затьма почала ся о 3 чверти на 12-ту годину. Тінь землі заатакувала ліву сторону місячного кружка з долини і до 2½ год. заслонила майже цілий кружок. Лише на горі з лівого боку блеснів край місяця ясним серпанком, який можна було бачити до 3. години. Що далше було, наш справоздавець не бачив, бо зморив его сон. Однак певно, що серпанок місяця збільшав ся з лівої сторони місячного кружка, та що повної затьми місяця у нас не було видно.

— **Не так склалось, як бажалось.** Прямо неімовірний випадок зайшов в полі недалеко міста Корсівка в Рості. Отже з одного з поближих сіл, саньми запряженими одним конем, їхав селянин з повитухою, везучи до хресту, до найближчої нашої, дитину. В дорозі побачили ідучі вовки. Тоді затаїли коня і почали скоро утікати. Однак з великим перестрахом побачили, що за одним вовком почав висувати ся другий, третій, а вкінці ціла череда вовків. Почала ся погоня на смерть і житє. Коли вовки були вже так близько, що утеча видавала ся неможливою, селянин хотячи зискати на часі, намовляв повитуху, щоб кинула дитину на поталу вовків

і задержавши в сей спосіб на хвилину вовків, самим утечи. Повитуха мимо налягань не хотіла згодити ся. Вовки тимчасом зближали ся чимраз ближше. Тоді переляканий селянин зігнув напрасно женчину враз з дитиною до глибокого рова, заспаного снігом. Однак вовки поминули єї, не звернувши на ню навіть найменшої уваги, дигнали сани і роздерли селянина і коня. Селянка з дитиною здорово доволікла ся до найближшого села і оповіла місцевим селянам цілу пригоду.

— **Іван Кронштатский а гр. Толстой.** Дорпатський університет іменовував почесними членами Льва гр. Толстого і звісного «чудотворця» Івана Кронштатського. Сей послідний відповів сенатові дорпатського університету ось яким листом: «Я прочитав точно ваш лист і мушу зречи ся чести, яку мені жертвуєте. Ніяким чином не хочу бути членом там вироци поважаної корпорації, яка поставила мене на рівні з безбожним Львом Толстосом. Не хочу стояти поруч з антихристом. Взагалі дивує мене лагідність, проявлена вами зглядом сего диявольського писателя і кадила палене перед ним. Се моя відповідь».

— **Пятнистий тиф** появили ся в Новосілках коло Перемишля. Занедужали дві родини в сусідних домах. Або запобічи розширенню сеї страшной недуги, староство поставило сторожів коло заповітрених домів, а вступ до хорих дозволений лише лікарям і дозорцям.

— **Мурині-мільонери.** Новий Йорк числить поміж своїми мільонерами також трох муринів. Ведуть они житє відокремлене, сходять ся рідко і яко мога уникають всякої стрічі з білими. В своїх родинних кружках є так замкнені, як найстарші родини іспанської або італійської аристокрації. Службу їх становлять виключно білі і то емігранти, котрі ще не поділяють пересудів американських на точці виспости білої раси над чорною. Свої діти посилають до колегій або пенсіонатів, де ходять лише мурини. Повздержливість свою в відношеню до білих нагороджують собі забавами, фестивалями і т. д. Мають власні театри, своїх акторів, музиків, поетів, розуміє ся, муринів; мають власні як шпортові так і політичні клуби, каварні, концерти і т. д.

— **Подяка.** Виділ кружка жіночої Філії Руского Тов-а педагогічного в Тернополі складає на сім місці щирю подяку тим Вповажаним Паянам, котрі причинились до урядження комерсу по вечерницях в честь 43. роковини смерті Шевченка дня 5. с. м. в комнатах «Рускої Бесіди» а іменно: Віп. Алексевичей, Вашкевичей, Вітошинської, Безкорвайній, Гладиповській, Гавчаківській, Громницькій, Гутковській, Калитовській, Конрадовій, Левицкій, Лучаківській, Марковій, Мостовичей, Навроцькій, Чумакиній, Риппійській, Свистуновій, Сеніковій, Стахевичей, Терлецкій, Тополянській, Кобринській, Юськевичей, Волянській, Райтнерській і Дольницьким.

Заразом подає до відомости, що дохід з розпродажи їх дарів в сумі около 100 К передає Виділ до фонду на будову «Народного Дому» в Тернополі. — За Виділ: *Юлія Лопатинська, Марія Солтисова.*

На вість тої події переселила ся вся Чечня в гори і вхопила одчаянно за меч. Повстав весь Дагестан і грізні ряди міридів скріпила що найхоробріша Кабарда і Черкеси.

Під громом единої, Шемілем дозволеної пісні: «Ля-и-ля-а-га, иль Алла-гу!» кинули ся Дагестанці на нечисленні а мізерні замки та окопи російські, повирізували в пень слабисенькі плохи озброєні залоги і порозбивали навіть в полі — російські війська.

А Росія? Під капральською палкою Николи І. не чула Росія ні в Москві, ні в Україні серця для своїх синів, що жертвуючи ся, вилітали в воздух враз з повіреними їх обороноі окопами і погубили в Дагестані мученичою смертю. Росія величала хитрого, властобовного фаватина Шаміля і радувала ся его побідам і глумови Європи над своєю немочію.

Так і інтелігенні круги Австрії радували ся поражению війск цсарських під Маджентою, а навіть побідам Прусаків над єї військами. А тут і там одна сій неприродній прояві причина: недоволенє з деспотичного правління. Володарі не виділи того і видіти не будуть, бо: quem Deus perdere vult, dementat.

Щастє мала Росія, що післала на Кавказ Воронцова. Вправді єму з Шамілем не удало ся і в ічкеримських лісах Дагестана туй-туй що не прийшло до того, що цар за римским Августом не закликав: «Vange, Vange redde mihi legiones meas!» Мимо того зділав він для усуюковня Дагестана і для цивілізації Кавказа все, що лиш — під так тяжкими обставинами і за короткий час від 1844—1854 — одному чоловікови зробити було можна.

З аварської матні визволили і спасли его нечаянно на поле битви виславі — потомки Запорожців. Виправа прийняла ліпший оборот. Він добув сильно укріпений і самим Шамілем оборонюваний, високий аул Дарго, поскріплював оборонні позиції в горах і пообеспечував зо всіх сторін християнських жителів Кавказа від напасти великого імама Дагестана.

Однак головним єго ділом була не війна, а мирна управа Кавказа. Він поставив на руїнах і брдах старого Тифліса, — Тифліс европейський. Привабив там торговельників, ремісла і промисли, поставив грузинський театр, сіяв зерна культури всюди, де лише було можна, розпочав видавництво газети «Кавказ», пригорнув до себе всю кавказку аристокрацію, обвіяв єї духом поступу, був для простолуду сильним опікуном — та годі всего висказати. Одним словом: благородний і людський той чоловік був для Тифліса тим, чим Петро І для Росії.

Султанів, панів і беків ласкою приєднував для Росії; а з лезгинськими бранцями обходив ся як наймилозрїйше. Хорих бунтівників велів приймати у війскові шпиталі і Авари — хоть і як були сфанатизовані против Москви, — почали були вже остигати у воєнному ділі. Шаміль сам почав щось, чи не годять ся на примірене з Росією, бо в заложники «воєнноу перерви» віддав в Петербург цареві свого сина.

(Дальше буде).

Посмертні + оповістки.

— **Др. Володимир Лучаківський**, адвокат краєвий і посажник міста Тернополя, упокоїв ся дня 11. с. м. в Тернополі. — Покійний належав до піонерів української ідеї в 60-их роках і брав живу участь в тодішнім громадянським руху. Пробував також своїх сил на літературнім полі. Кілька удачних гумористичних оповідань помітив покійний в «Правді» і інших періодичних українських видавництвах. — Головною адвокатурою займала діяльність покійного. Завдяки своїм личним прикметам мав пок. у всіх кругах велику симпатію і пошану, а клієнтеля єго обнимала як селян, міщан так і панів-дідичів. Пок. Лучаківський лишив досить значне майно і одного сина (судового адюнкта). Оженений був з п. Громницькою, донькою руского пароха в Журавній. Завдяки загальній симпатії між Тернопільцями вибрано єго перед кількома літами посаджником Тернополя, і за него почала двигатись столиця руского Поділля з давнього занедбаня. Між иншим заложив пок. в Тернополі гарний сквер ім. Шевченка. — Становище єго на посадицтві було тяжке через труднощі, які ставляли єму на кождім кроці польські повівісти в Тернополі. Своім вельми тактивним поведєнем зумів він однак удержати рівновагу і в тим труднім положєню. За ним стояло сильне чисельно руске міщанство і по часті також жидівське населєне. В. с. п.!

— **Северин Йосиф де Вондрак Кондрацкий**, урядник суду у Львові, упокоїв ся дня 11. с. м. в 27. році житя. В. с. п.!

Наука, штука, література.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові** в салі «Gwiazd-и» ул. Францішканська ч. 7.

Вторник, дня 14. цвітня: пращальне представленє: «Наталка Полтавка», опера в 3 діях Котляревського. Закінчить: «Завіщанє», музичний твір Вербицького.

— **3 Руского народного театру.**

Вчєрашні два представлення в салі «Гвізди» випали удачно під кождим зглядом. На популєвємі представленю в «Трійці гільтай» виступив п. Гембіцкий перший раз від часу, коли в «Ворожиті» підорвав собі жилу під коліном наслідком нещасного підєскоку. Публика прийняла симпатичного ветерана на нашій сцені довготрєваючими оплесками і не щадила єму признаня за знамениту гру як в «Трійці гільтай» так в вєчірнім представленю «Перехитрили», бо в обох штуках п. Гембіцкий грав першорядні роли. Прочі артисти в обох штуках віддали свої роли без закиду. Публики було доволі багато на обох представленнях.

Театр має остати у Львові ще два дні, а описля виїхати до Тернополя. Одак не виключний довший побут театру у Львові аж поза Великодні сьвята. (—к.)

— **Недавно опустили печатню нові, гарні „Народно-церковні пісні“.** Уложив текст і ноти о. В. Стех Ч. С. В. В. — Ціна примірника 12 сст.; з пересилкою 15 сот. Набути можна або у Львові у О. Василян, або в монастирі О. Василян в Краснопущі, посл. поч. Поморяни.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.**

В поведілок, 13. с. м.: фільгармонічний концерт при співучасті Рожі Дісе-Цудеківної. Ціни місць знижені.

Ві вторник, 14. с. м. і в четвер, 16. с. м.: великі концерти під дирекцією ке. Лаврентія Перозіого при співучасті Йосифа Ля Пума, Антона Сабеліка, Жюваніого Позезе, мішаного хору «Лютаї» і «Академічного хору». В програму входять: IV часть ораторії «Мойсей», ціла ораторія «Візд Христа до Єрусалима» і трильоія «Муки Христа».

Телеграми.

Царгород, 13. цвітня. Генеральний інспектор турецкої армії Гільмі-паша заявив, що вість про другий напад Альбанців на Митровицю є неправдива. Туреччина вислала доси до Альбанії 36 баталіонів війська.

Петербург, 13. цвітня. Царська родина виїхала до Москви.

Митровиця, 13. цвітня. На домовину помершого консула Щербини прислав король сербський величавий вінець.

Новий Йорк, 13. цвітня. З Манілі доносять, що американське військо здобуло ві вторник село Бакольор на острові Мінданао. В борбі згинуло 100 мешканців села, а багато було ранєних. Американці мали 3 ранєних.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Товариство взаємного кредиту «Дністер» у Львові.

Стан за I квартал 1903.

I. Вкладки шадничі:

Стан на початку року 1257 вкладок в сумі 1,103,333 К 40 с., від 1. січня до 31. марця вложило 439 сторін 196,535 К 39 с., від 1. січня до 31. марця винято 255 сторін 88,812 К 92 с., остає 31. марця с. р. 1352 вкладок на 1,211,055 87 сот.

II. Позички на скрипти і векслі:

Стан на початку року 2163 позичок в сумі 1,239,243 К 46 с., від 1. січня до 31. марця удилилисьмо 175 позичок 103,740 К, від 1. січня до 31. марця сплачено 119 і рати 136,823 К 89 с. остає 31. марця с. р. 2219 позичок на суму 1,206,159 К 57 с., а то: 2014 позичок на скрипти в сумі 1,075,422 К 40 с., і 205 позичок на векслі в сумі 130,737 К 17 с.

III. Членів прибуло 136, виступило 63, остає 2455 членів.

IV. Сума уділів декларованих 128,550 К — вилучених 96,544 К 12 с.

V. Фонд резервовий, спеціальна резерва і фонд на різницю курсів 14,871 К 64 с. Фонд власний разом (IV + V) 111,415 К 76 с.

VI. Сума всіх активів Товариства вносить 1,384,819 К 33 с. а то на позичках як висше 1,206,159 К 57 с., в цінних паперах 85,992 К, в руских Тов. вкладки 55,177 К 23 с., готівка (в касі, в Шадвиці поштової і на рахунок біжучим) 37,500 К 53 с.

Товариство уділило в тім кварталі крім інших позички парцелянтам в Підгайчиках (пов. золочівського), в Олеську і Коцюбиньчиках (пов. гусятинського), — натомість сплатили часті позичок парцелянта Пукова (пов. Рогатин). Просимо звертати ся далше о більшій позички гіпотечні, потрібні при купні землі. — Від позичок чистить ся 5 1/2% і додаток 1% на кошти адміністрації (при сплаті в 20 ратах 1/2 річних вносить рата амортизаційна 6-72%).

Вкладки приймає ся на 4%.

Львів, 9. цвітня 1903.

Найновіший твір Л. Лопатинського „ПАРАЦЯ”

комедія в 3 актах зі співками (з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльгом. Ся комедія збогачує знатно галерию тишів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Ціна 2 кор.

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаємних обезпечень

Львів Ринок ч. 10.

„ДНІСТЕР”

ДІМ „ПРОСВІТИ”

одиноке руске товариство асекураційне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіжжє і нашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишкє з оплат розділяє межє членів яко звороті; в послїдних трєх літах вносив зворот 8%.

ДНІСТЕР виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187,258 К.

ДНІСТРА поліси приймають при позичках Банк краввій і каси оцадности.

ДНІСТЕР посередничить при обезпечєнях на житє в краківскім Товаристві, відступає частє провізії з таких обезпечєнь на рускі добродійні ціли; длятого на житє треба обезпечити ся тілько через „Дністер”.

ДНІСТРА фонди вносять з кінцем 1902. р. 838,364 К і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР уділяє агєнції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні агєнти.

ДНІСТРА агєнти заробили вже 432 тисячєв корон провізії.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна Величава програма.

від 1. до 15. цвітня 1903.

при співучасті військової музики 30. н. п.

- 1) Увертура. Реклямограф. 2) Мария del Ugaino, іспанська тансерка. 3) Сестри Dissely, еквілібристки. 4) Carro, черевобєсїдник. 5) Л. Людвиковский, польскій гуморист. 6) Сестри Moulrier, подвійне сальтомортале на потрійнім дручку. Орхестра. 7) Aga? 8) E. Hanson і Miss Jemsy, на кружляючих гльобах. 9) Дружина Ozerani, американська пантомїна. 10) Chautenas, трансформацийна співачка. 11) Американський біоскоп: Подорож на місяць.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представлєня. Що пятницї High-Life представленє. Білєти вчасїйше можна замовляти і набувати в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Шрифт і від'їзд поданий після часу середно-європейского).

Table with 4 columns: Train type (посп. | особ.), Destination (до Львова), Train type (посп. | особ.), and Origin (зі Львова). It lists various train routes and times between Lviv and other cities like Krakow, Berlin, Vienna, and Kyiv.

ЗАМІТКА: Пора нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано Час середно європейскїй рїзнить ся від часу львівского о 86 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залїзничих, продає білєти всякого рода і розкладї їзди.

Контора вимїни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшїм курсї денним не числячи ніякої провізії.